

mejo gnojne vile v roke. Ponehali bodoje potem s svojim nezmiselnim kričanjem!

Povedati smo hoteli, da se danes vsem stanovom slabo godi. Izvzeti so le velekapitalistični akcionarji, visoki uradniki, ki zaslužijo za en podpis več nego kmet za pridelke enega orala zemlje, visoki duhovniki, katerih dohodki gredo v stotisoče in ednaki srečneži. Ali s tem, da se pozna splošno bedo, še ni vse storjeno. Treba je preiskati vzroke te bede in te revščine, treba je pregledati, od kje prihaja vse to zlo! Pri tem pa se pride do zaključka, da je eden poglobitnejših vzrokov gospodarskega nazadovanja in splošne revščine — klerikalizem. Kako to pride, kako deluje in nastopa klerikalizem, povedali bodemo v nadaljnjih oddelkih teh naših člankov!

(Naprej prihodnjic.)

V vsaki hiši

lahko izostanejo, vendar ne prijetnosti pralnega dneva, ako se namoči perilo že na predvečer s pralnim praškom ki popolnoma izloči vso nesnago.

Pralni prašek je predmet zaupanja, kajti lahko je ponarejen in težko je ponaredbi dognati. Ako kupite izdelek tvrdke, katera Vam za pristnost jamči, tedaj bodele gotovo prejele zanesljivo pralno sredstvo. Ponarejeni pralni praški (prah iz mila) sicer tudi dobro čistijo, a uničijo v kratkem času vsako perilo. Najboljši in najzanesljivejši pralni prašek je vsekakor

Schichtov
pralni ekstrakt „Ženska hvala“.

Novice.

Današnja številka ima zopet 4 strani priloge in šteje torej skupaj 12 strani ter več slik.

Naš koledar za l. 1912 je torej izšel in se bode začel s prihodnjo nedeljo dne 29. oktobra prodajati. Cena mu je kakor vedno le 60 vinarjev, s poštnino pa 10 vinarjev več. Tudi letos velja določba, da dobi en koledar zastoj, kdor jih naroči ali kupi 10. — Naš koledar obsega letos 144 strani. Na teh je 17 lepih, krasnih slik iz haložanskih vinogradov. Od slik naj omenimo le: vinograde v Janževem vrhu, v Turškem vrhu, v Podlehniku, v Gorencih, v Lipovcih itd.; nadalje travnike v Podlehniku, plemsko živino istotam, krasni paviljon štajerske šparkske na l. intern. lovski razstavi na Dunaju l. 1910 itd. itd. Mislimo da bodejo te krasne slike vsacega čitatelja močno razveselile. Kar se tiče vsebine letošnjega našega koledarja, omenimo naj sledeče. Koledar obsega: 1. Leto 1912. — 2. Deželni patroni. — 3. Cesarska rodbina. — 4. Avstro-ogrske deželne barve. — 5. Vlada rji v Evropi. — 6. Kalendarj (s potrebnimi zapisniki itd.) — 7. „V leto 1912!“ (uvodne besede). — 8. „Fantje, fant“ (povest, spisal Karl Linhart). — 9. „Na planini nigreha“... (povest, spisal Peter Rosegger).

— 10. „Avstrijska mesta“. — 11. „Država kot gospodar“ (po „Landbote“). — 12. „Kašmirjev šal“ (povest; spisal Hans Lassmann). — 13. „Produkcija zlata in srebra na Avstrijskem“. — 14. „Filozof“ (povest; spisal Peter Rosegger). — 15. „Novoletna noč nesrečneža“ (spisal J. P. F. Richter). — 16. „Obdačenje v Avstriji“. — 17. „Po suši“ (gospodarski članek; spisal Vičanski Škerlec). — 18. „Gospodarske drobtinice“. — 19. „Kloštrina Avstrijskem“. — 20. „Ura bije“... (pesen; spisal K. Linhart); — 21. „Gigia“ (povest; spisal K. Linhart); — 22. „Vojne mornarice“. — 23. „Štajerska“ (pesen); — 24. „Začarani kotelj“ (starijaponska pravljica); — 25. „Od solnca“ (spisal dr. Artur Krause); — 26. „V snežnem viharju“ (rusko spisal Puškin); — 27. „Čudežno spanje“ (spisal T. pl. Altwallstätt); — 28. „Svetnica“ (povest; spisal Jos. Stutzin); — 29. „Katero gospodarstvo se lahko imenuje umno in zato napredno“ (spisal V. Holz); — 30. „Neviden“ (povestica; po pisu dr. Hilda); — 31. Zopet nekaj napredne pridige“ (spisal „Stajerčevi“ Pratikar); — 32. „Naše gorice“. — 33. „Zanimive vesti“. — 34. „Sejmi“ (na Štajerskem in Koroškem ter važnejši v sosednih deželah); — 35. „Poštne določbe“ itd. itd. Naši čitatelji razvidijo iz tega, da je koledar letos izredno bogate vsebine in da je gotovo malenkostne svoje cene vreden! Posežite torej po edinemu naprednemu koledarju! Naročite se hitro, dokler zaloga ni razprodana!

Vinska trgatve je večinoma končana, sod za sodom se pelje po cestah v mesta in na kolodvore. Bila je zadovoljliva, letošnja trgatve. Čeprav v mnogih goricah iz teh ali onih razlogov niso toliko pridelali, kakor bi bilo želeli in pričakovati, se vendar lahko reče, da je letošnja trgatve srednje-dobra in da je mošta dovolj. Na vsak način pa je letošnja kapljica imenitna. V kolikor so doslej mošt po raznih vinogradniških pokrajinah merili, se lahko reče, da je povsod vsebina sladkorja izvenredno visoka. Vino bode torej izborno. Vseled tega tudi cene niso padle. Letošnji pridelek ima dobro ceno in ga bodejo kmetje prav lahko prodali. Prav mnogo vina so razne kmetijske zadruge nakupile. Kakor že omenjeno, nakupuje vinogradniška zadruga v Ptuj se vedno vino po najvišjih cenah. Tudi tujih, večidel nemških kupcev je že mnogo prišlo. Zanimivo je, kako znajo zdaj tudi najzagriženjši prvaki nakrat lepo nemško govoriti in kako pozabijo nakrat na nekdanje geslo: Svoji k svojim! Ja, ja, časi se pač spreminjajo... Hvalimo Boga, da nam je dal vsaj v vinogradih dovolj dobrega pridelka!

Iz Spodnje-Stajerskega.

Proti nemškim sodnikom na spodnjem Štajerskem je pričela zdaj divja gonja, ki so jo povzročili prvaškim hujšakcem na ljubo nekateri ljudje. Mi se s to zadevo samo ob sebi ne bomo pečali, kajti kar imajo Nemci med se-

boj, to bodejo že brez nas dokončali. Dotaknemo torej stvar le v toliko, v kolikor se tiče naših razmer in v kolikor ima vpliva na slovensko prebivalstvo Spodnje-Stajerske. Neki nemški posameznik imel je namreč vsled svoje nepremišljenosti smolo pred sodnijo in — zabavlja zdaj čez sodnike. Prvaški listi pa so porabili to stvar in so pričeli svoje nesramne napade na sodnike ponavljati. Odlikuje se v tem oziru ptujski advokat dr. Brumen, ki najbedastejšje članke po ljubljanskih cunjah objavlja. Ta drugače do skrajnosti smešni dr. Brumen pozabi pri tem na tri stvari: 1) pozabi, da je svoje bedaste članke že najmanj desetkrat prežvekel in da njegove neumne laži vsled tega ne pomenijo ničesar novega; — 2) pozabi, da pri njegovih napadih vsakdo vè, kam pes taco moli; Brumen je bil že tolikokrat zaradi svoje juridične impotence, svoje duševne kratkovidnosti in svoje prvaške predrznosti občutno kaznovan, on je že tolikokrat v svojih neumnih tožbah pogorel, njemu so morali sodniki že tolikokrat 2 in 3 krat previsoke ekspenzarske račune črtati ter dvakratne njegove račune (slovenskim kmetom!) razveljaviti, da ni čuda, ako temu ober-juristu noben pastir več tožbe ne zaupa; — in 3) pozabi ta dr. Brumen, da je sodnisko o značeni denuncijant in da mora torej jezik držati, kakor je to obljubil, ko je pri Nemcih fehtaril, da so ga resili zasluženega zapora... Pa tudi klerikalni poštenjak dr. Benkovič se nekaj ujeta in psuje sodnike. Možicelj je Brumenu v vsakem oziru podoben. Zaradi svojega predolgega jezika jih je ta veliki „Slovenec“ že od Slovencev samih s pasjim bičem dobil. Pa menda še nima dovolj... Tema dvema gospodoma povemo enkrat za vselej, da naj molčita, ker sta zadnja dva, ki bi imela glede sodnikov jezik obrniti! Klerikalni listi so sami pred par meseci izjavili, da jim je ljubši nemški sodnik nego slovensko-liberalni, ker smatrajo nemškega za bolj objektivnega in nadstrankarskega nego liberalne prvaške zagrižence. Danes pa naj bi en Benkovič jezičček brusil? Ej prvaki, bili smo v zadnjem času premili in predobri in treba bode, da vzamemo zopet enkrat ojstrejšo krtačo!

II. razstava učeniških del v Ptuj se je otvorila preteklo nedeljo v veliki dvorani ptujске kazine. Dvorana je bila polna občinstva, ki je takoj zanimive razstavljene predmete pridnih učencev ogledovalo. Med slavnostno otvoritvijo svirala je ptujska deška godba. Razstavo otvoril je načelnik zveze združenj g. K. Nikola s pri srčnimi besedami. Povdarjal je veliki pomen obrtniškega za gospodarstvo domovine in pomen izobrazbe dobrega ter zvestega rokodelskega naraščaja. Pozdravil je zlasti protektorja razstave, župana in poslanca Jos. Ornič, nadalje uradnega vodjo okrajnega glavarstva dr. Netoliczka, prošta veleč. g. Fleck, zastopnike oficirskega kôra, inštituta za pospeševanje obrti v Gradcu, trgovske in obrtniške zbornice, predstojništva raznih obrtnih združenj itd. Na koncu pa prinesel je govornik trikratni „hoch“ cesarju Franc Jožefu I., kateremu je sledilo sviranje cesarske pesni. — Potem je govoril protektor, župan Jos. Ornič. V dolgem in imenitnem govoru je dokazal iz preteklosti in sedanjosti, da sta obrtniški ter kmetijski stan temelj države in da brez teh stanov ni gospodarskega napredka. Govornik je potem označil potrebno samopomoč srednjih stanov, ki se mora brigati tudi za izborni naraščaj. Ob velikem odobravanju končal je svoj krasni govor. — Nadalje so še govorili zastopnik zaveza za pospeševanje obrtnije potovalni učitelj g. Eder in vodja okrajnega glavarstva g. dr. Netoliczka. S tem je bila razstava otvorjena. Razstavne predmete, o katerih bomo še govorili, se lahko celi teden ogleduje. Razstavljnih je okroglo 50 predmetov, ki dokazujejo vsi izredno spretnost učencev. Prihodnjo nedeljo bode zaključek razstave; ob tej priliki se bode tudi posameznim učencem odlikovanja podelilo. Razstava je dokaz, da se pametni obrtniki brigajo za napredek in za gospodarsko zboljšanje svojega položaja. In v tem zmislu jim čestitamo!

Nemško šolo v Peklju, prvo po pesniku Petru Rosegger imenovano, je torej vodstvo nemškega „Schulvereina“ uresničilo in preteklo nedeljo otvorilo. Svečanost je bila imenitna. Do-

Od vojske.

Predležča slika kaže nam zanimivi prizor iz tripoličanskih bojev. Po končanem obstreljavanju mesta Tripolisa so se italijanski vojaki takoj izkrcali in so skušali mesto polagoma zavzeti. Na razvalinah turških fôrôv pa se je zgodil slučaj, ki ga kaže naša slika. Zastopnik Nemčije konzul dr. Tilger podal se je namreč v imenu vseh tripoličanskih Evropejcev iz diplomatske uljudnosti v spremstvu dveh kavasov (domačih služabnikov) k Italijanom. Pred njim je korakal služabnik z belo zastavo kot znamenjem miru. Za njim pa služabnik z nemško zastavo. Konzul sam ni prišel v uniformi, marveč »po domače« s slannikom in

Der deutsche Konsul auf dem Weg zu den Italienern

tropsko obleko. Dr. Tilger je zdaj zbolel in je Tripolis zapustil.

ni se splošno veselijo nad novo to šolo in njenemu društvu globoko hvaležni. Takoj 145 otrok hotelo vpisati. Zalibog, da šola ne more vseh sprejeti. Nova šola naj napreduje v blagor prebivalstva!

Letni in živinski sejmi na Štajerskem.

Med zvezdic so letni in kramarski sejmi; sejmi, znameniti zvezdici (*) so živinski sejmi, sejmi z dvema zvezdicama (**) pomenijo letne in živinske sejme.

Dne 27. oktobra v Rogatcu (sejem svinjarij); v Gradcu (sejem z malo klavno živin); Dne 28. oktobra v Koprivnici**, okr. Brežicah (svinjski sejem); v Cmurku; Bistrici**, na Muti**, okr. Marnberg; pri Tomažu**, okr. Ormož; pri Sv. Jurju ob Jelcu** (tudi konjski sejem), okr. Celje. Dne 29. oktobra v Ormožu (sejem s ščetinarji); Ptujski gori*, okr. Ptuj. Dne 2. novembra v Ptuj, okr. Konjice; v Lončju**, na Bregu Ptuj (svinjski sejem); v Gradcu (sejem z malo in konji); v Lučanah (sejem z drobnico); Arvež. Dne 3. novembra v Pišecah**, Brežice; na Spodnji Polskavi (svinjski sejem), okr. Slov. Bistrica; v Rogatcu (sejem svinjarij); v Gradcu (sejem z malo klavno živin); Dne 4. novembra na Ponikvi**, okr. Ptuj; pri Jelsah; v Konjicah*; pri Sv. Pavlu Preboldu*, okr. Celje; v Brežicah (svinjski sejem).

Umrl je pri Slov. Bistrici znameniti slovenski pisatelj in politik dr. Jos. Vošnjak. Čas spadal je kot državni in deželni poslanec prve voditelje slovensko-narodnega gibanja. Vodilno vlogo igral je tudi v svoječasnem "Kwartovem klubu". Zadnja leta pustil je po strani, ker mu sedanje prvaške stranke v parlamentu niso ugajale. Z dr. Vošnjakom je eden najmarkantnejših političnih značilnosti spodnje-štajerskimi Slovenci. Naj po miru!

Ukradli so pri Lukanji neznani tatovi iz srambe 20 kg smodnika in dinamita. Požar. Pogorelo je v Koprivnici gospodarsko posestnice Les in z njim vsa krma, preša ter mnogo drv. Ljudje so razširili ognja hitro preprečili. Škode je za 1100 K.

Požigalka. V Pirešici pri Celju šla je policajka Marija Breznik popolnoma oblečena v obleko. Potem je posteljo zažgala ter iz hiše pobegla. Ko je stala hiša v plamenih, je žena pozneje je orožnikom priznala, da je zažgala, ker je hotela na ta način zavladati svojo denarja prislepiti.

Otrok v plamenih. V Možganjih pri Ptujju se je 6 letna hčerka delavca Rudolfa igra z drugimi otroci pri ognju. Kmalu je njena obleka goreti in nesrečno dekletce bilo take opekline, da je moralo umreti.

25 limrov vina bilo je pri Konjicah posestnišmigoz iz kleti ukradenih. Eno sumljivo so že zaprli.

Ogenj. V Jurševcih pri Ljutomerju je pogorelo s mnogo centov slame. Ljutomerski so zabranili razširjenje ognja. Drugače bi cela, večidel s slamo krita vas zgorela.

Ženo pretepal in težko ranil je fabrični delavec Nace Sešek v Štoreh. Grozil ji je tudi s smrtjo, tako da se je morala revica pri sosedih skriti. Sešeka so sodniji naznanili.

Ceni telefon. V "narodnem domu" v Slov. Gradcu stanuje Jože Očko. Možakar je mislil: zakaj bi jaz ne imel telefona, ko ga imajo drugi ljudje? In instaliral si je z ukradenimi telefonskimi predmeti svoj telefon, katerega je zvezal z glavno linijo. Naznanili so brihtnega narodnjaka sodniji.

Cerkveni rop. V Mariboru zaprti jetnik Pavel Weter pokradel je svoj čas v raznih cerkvah mnogo zlatnine, tako v Gratweinu pozlačeni kelih in monštranco, v Ljubljani srebrno in pozlačeno monštranco itd. Vse to je potem v nekem mariborskem vrtu v Kärntnerstrasse zagrebel. Zdaj so vse najdlji.

Zgorela je pri posestniku Mally v Mariboru šupa z mrvo. Škode je za 400 K. Gasilci so bili takoj na lici mesta in so delali pridno, da se ni ožen na sosedna poslopja razširil.

Ukradli so neznani tatovi v Mariboru trgovcu Jartschitsch 13 parov čevljev in več obleke.

Na pošti slepariti je hotel v Mariboru neznani postopač. Prinesel je namreč ponarejeno poštno-hranilnično knjižico in hotel denar dvigniti. Ali uradnik je sleparijo takoj spoznal; ko je poslal po policaja, pustil je slepar knjižico in jo je popihal.

Postopač. Ko sta delala na polju zakonska Petek v Novivasi pri Smarju, šel je postopač Martin Jesenko v hišo in je ukradel srebrno uro z verižico ter precej denarja. Tudi razne druge tatvine ima na vesti. Oddali so ga sodniji.

Nepravilnost. Ritmojster pl. Bart pripeljal se je z avtomobilom v Rogatec ter je spravil pri poštarju Sporn avtomobil, v katerem je imel tudi denarnico z večjo svoto. Hlapec Hmelina je priložil porabil in je denar ukradel. Potem je iz Rogatca zbežal; ali orožniki so ga kmalu vjeli.

Več psov zastrupil je neznani zločinec raznim lovem pri Gornjemgradu. Sumi se, da je to kak lovski tat iz maščevanja storil.

Zaprl so v Mariboru neko Marijo Frass in Jurja Andrašič iz sv. Andreja pri Ptujju, ker sta perutnino kradla.

Bratomor. V Rezni pri Vranskem je Janez Poklac v pijanosti lastnega brata z nožem sunil in smrtno nevarno ranil. Morilca so zaprli, ranjeni pa bržkone ne bode ukreval.

Roparski umor. V Ljutomerju so najdlji mrljica 80 letnega sluga Bergerja. Imel je glavo s sekuro popolnoma razbito. Zgodil se je roparski umor. Morilca doslej še niso dobili.

Zaprl so na Uršuvem sejmu v Celju natakarja Karla Lubaj, ker je kradel.

V Dravo skočil je v Ormožu neki berač in utonil. Istotako je skočila 70 letna vdova Salm v Dravo, ali neki mlinar je nesrečno starko še pravočasno iz vode potegnili. Vzrok njene nakane je iskati v domačem prepirju.

Iz Koroškega.

Prijatelje na Koroškem opozarjamo še posebej na "Štajerčevi" kmetški koledar

za l. 1912, ki je ravnokar izšel in ki stane le 60 vin. (s poštnino vred 70 vin.). Boljšega in cenejšega koledarja ni dobiti! Naj bi torej ta lepa in praktična knjiga bila v vsaki kmetški, obrtniški in delavski hiši po slovenskih delih Koroške.

Grafenauer, kje si? Gospod orgljar so postali v zadnjem času hudo tihi in nič se ne čuje od njih. Ne vemo, kaj jim je; morda so še vedno kontumacirani... Ali brez šale! Kaj je z gospodom poslancem? Za časa volitev je znal Grafenauer tako lepo obljubovati in vsi koroški črnosukneži so z njim in za njega obljubovali. Zagriženi klerikanci so menda mislili, da bode Grafenauer slovenskim kmetom kar tišočake iz Dunaja prinašal. Ali zdaj je vse tiho nad vodami... V državnem zboru so se razpravljale že jako važne zadeve, zlasti predlogi gledé neznosne draginje. Kaj je bilo z Grafenauerjem? Nikjer ga ni bilo videti in slišati; morda sploh na Dunaju bil ni? Grafenauer je pač poslanec za parado. Na farških shodih, pri procesijah, na kranjskih veseljih, tu je Grafenauer na svojem mestu. Ali delo za gospodarstvo dežele pripušča mirnim potom nemškimi poslancem. On je poslanec za "igre", — nemški njegovi tovariši pa morajo celo za Grafenauerjeve volice same delati. No, gospod Grafenauer, prišlo bodejo zopet volitve in takrat bomo drugače govorili. Ljudstvo je klerikalne protiljudske politike že do grla sito in mislimo, da bode to pri prihodnjih volitvah jasno dokazalo!

V Rožeku je mizarski mojster Jurček Arnejc eden najbolj zagriženih bujskačev. Možakar bi moral sicer že davno s trebulom za kruhom letati, ako bi mu nemški in napredni kupci ne nosili denarja skupaj. Vse svoje premoženje si je zbral Arnejc od naprednih prebivalcev Rožeka. Zdaj pa, ko je do grla sit, postal je predrzen in bruše svoj jeziček na znani način, ki ga širijo po Koroškem kranjski odrešeniki. Pred kratkim enkrat je Jurček zopet v neki gostilni po naprednjakih udiral in psoval, kakor vrabec v zrnju. No, naprednjaki so mu pošteno ušesa navili. Šli so namreč in ga tožili. Zdaj, ko bi imel svoja obrekovanja dokazati, je seveda Arnejc srce v hlačice padlo, kakor je to pri dolgojezičnih prvakah že stara navada. In ta navdušene v Srbe in Kranjce zaljubljeni pravak Jurček je moral kot kazen za predlogi svoj jezik 20 kron nemškemu društvu "Südmark" plačati! Ej, to boli in skeli, kaj-ne, Jurček? Prihodnjčje pa lepo jezik za zobmi in ne bodejo se ti take neprijetnosti dogodile!

Lepi duhovnik je menda fajmošter Kubica v mestu Althofen. Pred kratkem je bil zaradi žaljenja časti na 300 kron globe obsojen. Res, čuda ni, da vera peša...

Hudo osleparil je neki Italijan trgovca Fellnerja v Arnoldsteinu. Z lažmi izvalil mu je nekaj obleke in precej denarja.

Poskušeni požig. V Radldorfu je hotel neznanez v gospodarskem poslopju posestnika Gregorica zažgati. K sreči je hlapec to pravočasno opazil.

Mrljica našli so v Gumiču pri Celovcu. Bil je neznani mož srednje starosti. Mrljč je moral že dalje časa tam ležati, ker je bil že precej segnit.

Iz občinske pisarne v Gurku ukradla je neka ženska 50 K.

Zaprl so v Sv. Sebastijanu pri Sp. Drauburgu postopača Janeza Vodušek, ker je več ur pokradel.

Z nožmi stepli so se fantje pri plesu v gostilni Floreni v Sp. Drauburgu. Več oseb in tudi krčmar je bilo hudo ranjenih.

Železniška nezgoda. Pri delu na kolodvoru v Beljaku so bili 4 železničarji precej hudo ranjeni.

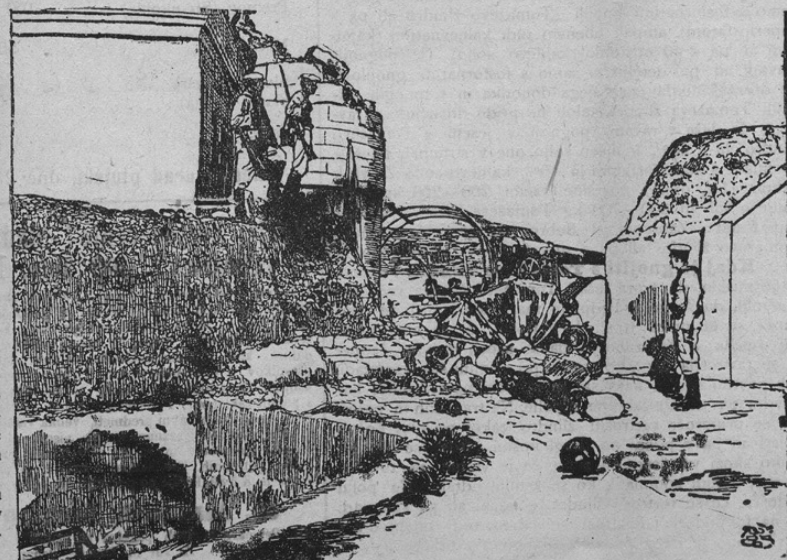
Samomor. V nekem hotelu v Beljaku se je ustrelil pivovarniški pomočnik Andrej Wolker. Imel je že dalje časa samomorilne misli, katerih pravi vzrok pa ni znan. Zadel se je tako dobro, da je bil hitro mrtev.

Žganje dišalo je nekim tatovom; zato so ukradli krčmarju Horner v Grebinju 100 litrov žganja iz kleti. Pijani tatovi so že sodniji naznanjeni.

Požar. V sv. Jakobu v Labudu pogorela so poslopja posestnika Ulricha. Edino svinjak so zamogli rešiti. Drugače je vse, tudi krma, po-

Vojske.

Našnja naša nam kaže razturške fora turških mesta. Na mestu je bila še nekateri velika baterija turških posadke, katero bombardiranje naše mornarice. To je for ob svetilniku, je bil tudi pri uničen. Baterijo čudaj po zav. Tripolisa po laški vojaške prizore čudaj na vseh in krajih. Tripolisa in postojank v turški pokra-

gorelo. Poleg tega so tudi sodi mošta počili in je mošt iztekkel.

Po svetu.

Rudarska smrt. Zopet se poroča o večjih rudarskih nesrečah. V žvepljenih jamah v mestu Trabonella (Italija) so se strupeni plini razstrelili. Pri tem je našlo 44 delavcev svojo smrt. 10 delavcev pa je bilo hudo poškodovanih. — V rudniku Dover pri Novem Jersey (Amerika) se je podrli stena. Vsled tega je voda v jamo udrila. 12 rudarjev je utonilo, medtem ko se jih je 48 rešilo.

Zopet velikanski požar v Konstantinoplu. Te dni nastal je zopet v mestnem okraju turške prestolice Bajezid požar, ki se je grozovito hitro razširil. Hipoma se stalo 150 hiš v plamenih. Tudi mošeja je zgorela. Skupno je več kot 400 hiš zgorelo. Škode je za 400 tisoč turških funtov. Ogenj je nastal baje iz neprevidnosti. Da bi tudi kaj ljudi zgorelo, ni znano.

Pater Stojalovski, znani poljski politik, poslanec in duhovnik, je 23. t. m. umrl. Zanimivo je, da je Stojalovski že pred 10 leti napravil svoj testament. Na dotičnem spisu je zapisal: „Moj testament, ki naj se otvori na dan moje smrti, 25. oktobra 1911.“ Stojalovski je torej 10 let naprej vedel, kdaj bode umrl in se je le za dva dni zmotil. To proročanje dela Poljakom mnogo preglavic.

Prošnja.

Pred kratkem je posestniku Jakobu Gornik, po domače Bukšeku v Stanovski, pošta Poličane, vse pogorelo. Tuji otroci so pri igranju zažgali. Pogorelo mu je vse: slama, žitje, obleka, svinje, pohištvo itd. Nesrečni posestnik je ob robu obupa. Prosi se torej milosrdne ljudi, naj mu pomagajo na ta ali oni način z malo podporo. Sprejme se i najmanjše darilo, naj si bode potem denar, obleka, slama, les za zgradbo itd. Pomagajte nesrečnemu kmetu!

Naši častiti naročniki in uvrstniki naj poslušno na znanje vzamejo, da mi plačila na nas le tedaj pripoznajo, kadar se denar po poštni nakaznici ali položnici poštne hranilnice na našo upravnitvo pošlje, ali tedaj, kadar se zneski neposredno v našem upravnitvu v Ptuj, gledališko poslopje št. 3, proti potrdilu prevzamejo.

Plačila, katera prevzamejo druge osebe, nimajo za nas nobene veljavnosti.

Upravnitvo „Štajerca“ v Ptuj.

Nekaj o prežitku.

Med bremena, katera mora precej kmetov nositi, spada tudi prežitekarija. Ako oče preda sinu posestvo z gospodarstvom, si zagotovi večinoma pismeno (pri notarju) nekaj njiv ali gor, žitje ali česa drugega, večkrat tudi denarja za prežitek svojih starih dni.

To razmerje je zelo slično onemu pred letom 1848, ko so zahtevali grajščaki, cerkve in samostani vse tiste življenjske pripomočke, ki jih najdemo tudi še pri sedanjih prežitekarijah: zrnje, moko, maslo, mleko, sredstva za kurjavo, razsvetljavo itd.; neka vrsta rabote je torej ostala; toda tudi ta se ne bo več dolgo držala.

Nobenemu kmetu, ki je predal rodno grudo z gospodarstvom vred svojemu otroku v oskrbo, se ne more odrekati pravice, da si pridrži za svoje stare dni toliko od gospodarstva, kolikor mu je za življenje potrebno. Ne samo, da ima do tega pravico, ampak sveta dolžnost otrok je, svoje stariše preživeti na stare, one-mogle dni.

Žalibog, da dajejo ravno te prežitekarije neredkokrat povod k prepiru in sovraštvu in družini in velikokrat delajo otroci svojim starišem ravno v tem pogledu več žalosti, kakor veselja; da pri tem igra nepovoljna vzgoja večkrat glavni vzrok, se potrjuje žal le premnogokrat; večkrat je nesporazumljenje zakrivila tudi beda, oziroma prevelik prežitek, ki ne stoji v nikakem razmerju z vsemi pridelki dotičnega gospodarstva, tako da večkrat res sila pripraviti sina do tega, da prelomi podpisano pogodbo. Velikokrat si pa tudi oče ne more pridržati, kolikor mu je potrebno in živi v vedni stiski

in pomanjkanju; zlasti pa je to takrat, če prevzame sin zelo zadolženo posestvo; nade na boljša leta se izjalovijo in mesto, da bi začel plačevati dolgove, še mora delati nove.

Nadalje pa je znano, da ravno taka posestva, ki imajo vknjiženo previsoko prežitekarijo, zelo težko dobe hipotekarni kredit.

Ljubezen do otrok je večkrat večja nego strah pred pomanjkanjem in ne redkokrat se zgodi, da oče da zbrisati svoj prežitek, samo da lahko sin dobi posojilo na posestvo; kaj rado pa se zgodi, da to posojilo ne reši več gospodarstva, ampak da gre na boben in oče je brez prežitka na stare dni; če ni druge pomoči, mora vzeti beraško palico v roke.

Današnja oblika prežitka krajša na eni strani dohodek iz gospodarstva, na drugi strani se pomnožuje stroški.

Prodaja posestev, ki so obremenjena s prežitkom, je nadalje zelo težka. Na tak način si škodita oče in sin in v resnici je ravno način današnjih prežitekarij eden izmed glavnih vzrokov propada kmetij. Sicer se pa dela na presnovni način prežitka tako, da bo dobro i za stariše kakor za otroke; pri tej priliki opozarjamo na članek v Gospodarskem Glasniku št. 12 z dne 16. julija 1911 »Kako bo na stare dni?« Pa tudi postavodajni krogi so že na delu.

Holz.
»Gosp. Glasnik«.

Gospodarske.

Za travnike, pašnike in deteljišča najboljša in najcenejša fosforovo gnojilo je Tomaževa žlindra. Opozarja se na to, da se umetna gnojila rada ponarejajo, zato naj bodo naši kmetovalci pri nakupu umetnih gnojil zelo previdni in naj kupujejo Tomažev žlindro, kakor tudi vsa druga gnojila le tedaj, ko se jim jamči, da vsebujejo napovedano množino rastlinskih redilnih snovi. Pri Tomaževi žlindri je treba gledati na to, koliko ima citratno raztopne fosforove kisline. Dobra Tomaževa žlindra je ona, ki ima najmanj 80% citratno raztopne fosforove kisline. Slaba ali ponarejena žlindra ima dosti manj ali pa sploh neznatno množino v citronovi kislini raztopne fosforove kisline. Ko se Tomaževa žlindra kupuje, naj se pazi natančno na napis in na plombo ali pečat. Kmetijske družbe v tem oziru rade postrežejo.

Tomaževa žlindra in kajnit se sprimeta v kepe, ako se jih hrani v kakem vlažnem prostoru. Na redilnih snoveh, ki jih imata v sebi, kakor Tomaževa žlindra na fosforovi kislini in kajnit na kaliju, sicer ne zgubita, vendar se v kepah ne moreta rabiti pravilno za gnojenje, zato se morajo te kepe najprej razdrobiti.

Skupna naročba raznih semen je ugodnejša nego posamezna, kajti prihrani se na prevoznih stroških in dobi se boljša semena razne vrtnine in poljščin pa tudi po nižjih cenah. Tudi tukaj posredujejo kmetijske družbe.

Kako se ima pripraviti korenstvo za krmo. — Živina žre sicer peso, repo in korenje tudi, če ni razrezano, vendar je boljše, če se isto razreže in pomeša med drugo manj tečno krmo. Če se korenstvo razreže, ni se bati, da bi pogoltnila živina kar celo ali se pri tem celo morda zadavila, ker je nekako primorana prežvečiti ga poprej. Razreže se ga lahko s krivcem na tanjše in daljše razrezke, kdor pa ima več glav živine, stori najbolje, če si nabavi stroj za rezanje korenstva. Boljše je, ako se razreže korenstvo na večje kose, ker se majhni kosci lažje pokvarijo. Razreže naj se vsakrat le toliko, kolikor se istega dne porabi, kajti razrezano korenstvo, če dalj časa stoji, rado gnije in plesni in takšno živini potem škoduje.

Grozde tropine so prav dobra krma za živino, ker imajo toliko redilnih snovi, kolikor slama ozimnega žita. Če ne moreš porabiti vseh svežih tropin, shrani jih skrbno. Najbolje je, če sveže tropine prav dobro stlačiš v manjše kadi ali orence, pokriješ po vrhu s trtnim listjem in vrh vsega zacmokaš z ilovico kakih pet prstov na debelo. Ko ilovica razpoka, pomoči jo z vodo in vse razpoke takoj zamaži, sicer tropine splesne ali pa se skisijo. Teh tropin daj govedu do 1/2 in prešičem do 1/2 vsakdanje krme.

S čim in kdaj naj se pognoje travniki in deteljišča. Travniki in deteljišča se ne smejo gnojiti samo s fosforatnimi gnojili (Tomažev žlindro ali pa s superfosfatom), ampak obenem tudi kalijevatimi (kajnitom ali pa s 40 odstotno kalijevo soljo). Če pognojiš travnik ali pa deteljišče samo s fosforatnim gnojilom, ne dosežeš nikdar najvišjega dohodka in v mnogih slučajih Tomaževa žlindra sploh ne pride do učinka. Travnike, ki leže v ravani, pognoji v jeseni s Tomažev žlindro in s 40% kalijevo soljo, one v strminah pa šele spomladi s superfosfatom in 40% kalijevo soljo. Za vsak hektar (1 1/4 orala) površine vzemi 200—250 kg 40% kalijeve soli in 600—700 kg Tomaževe žlindre ali pa superfosfata. Zapomni si dobro, da gnojenje samo s Tomažev žlindro ali pa s superfosfatom je napaka!

Kdaj je gnojiti s Tomažev žlindro? Izprva se je mislilo, da mora ležati Tomaževa žlindra več časa v zemlji, da se laže raztopi in marsikateri misli še danes, da se mora trostiti le v jeseni, če se hoče imeti kaj uspeha; a dokazano je, da se uspeh doseže, čeprav bi se raztrosila namesto pozimi pri ozimni šele spomladi, kar povrhu seve, kajti saj se raztrosi po travnikih kar povrhu ter doseže izborne uspehe. Na travnikih in pašnikih se priporoča raztrositi žlindro takoj po prvi košnji poleti ali pa v jeseni po drugi košnji, trosi se jo pa lahko skozi vso jesen in zimo, če je vreme za to primerno, a tudi spomladi, ko se zemlja odтая. Na polju zadoseča, če se raztrosi žlindra v jeseni ali pa spomladi in na to podorje. Raztrosi se lahko tudi po preorani njivi, samo je treba podvleči jo potem z brano.

Vsaka dobra, varčna kuhinja bi morala imeti v zalogi Maggi je kocke za govejo juho. Vsaka kocka — samo z vrelo vodo polni — da takoj delikatno govejo juho, katero lahko vporabljaš kar druge doma prirejene juhe. Maggi jeve kocke za govejo juho so iz najboljše mesnatega ekstrakta in iz vseh potrebnih dojkov pripravljene in zato so popolnoma gotova goveja juha v suhi obliki. Kadar kupujete, pazite vedno na ime Maggi in varstven znakom zvezdo s križcem.

Ali imate bolečine? Revmatične, gihtične, glavobol, zobobol? Vse vrste prepiha ali prehlajenja kaj dobiš? Poskusite vendar Fellerjev fluid z znakom „Elsa-fluid“, ki odpravi bolečine, ozdravi in okrepka. Ta je res dober! To ni samo reklama! Poizkušni kat 5 K franko. Izdelovatelj same apotekar Feller v Stubici, Elaplatz št. 241 (Hrvatsko).

Prepreči se! Lahki kašelj, zaslinjenje, praskanje v vratu, imajo lahko hude posledice, ako se jim zanemari. Zakaj bi tega ne preprečili? Saj imamo prijetno sredstvo Thyomel Scillae apotekarja Fragner v Pragi. Ena steklenica po K 220 se dobi skoraj v vseh lekarnah. Ali pazite na ime iznajditelja in preparata.

Tržna poročila

Ptuj, tedenski sejem dne 20. oktobra 1911.

Vrsta	Mera in teža	Sred. cena K
Pšenica	50 kil	12
Rž	50 kil	10
Ječmen	50 kil	10
Oves	50 kil	10
Koruzna	50 kil	10
Proso	50 kil	10
Ajda	50 kil	10
Krompir	50 kil	3
Fizol	50 kil (od do)	12 22
Leča	1 kila	1
Grah	1 kila	—
Kaša	1 liter	—
Pšenični gris	1 kila	—
Riž	1 kila	—
Sladkor	1 kila (od do)	1 1
Češplje	1 kila	1
Čebula (luk)	1 kila	—
Kimel	1 kila	1
Brinjeve jagode	1 kila	1
Hren	1 kila	—
Zelenjava	1 kila	—
Ustna moka	1 kila (od do)	—
Moka za zemlje	1 kila (od do)	—
Polentna moka	1 kila	—
Goveje maslo	1 kila	2
Svinjska mast	1 kila	2
Špeh frišni	1 kila	1
Špeh okajeni	1 kila	2
Žmavc	1 kila	2
Sol	1 kila	—
Surovo maslo	1 kila	2
Sir, štajerski	1 kila	—
Jajca	24 kom.	2
Goveje meso	1 kila (od do)	1 1
Telečje meso	1 kila (od do)	1 1
Mlado svinjsko meso	1 kila (od do)	1 1
Drevesno olje	1 kila	1
Rips olje	1 kila	—
Sveče, steklo	1 kila	1
Milo navadno	1 kila	—
Žganje	1 liter	—
Pivo	1 liter	—
Vinski jesih	1 liter	—
Mleko, frišno	1 liter	—
Mleko brez smetane	1 liter	—
Les, trdi, meter dolgi	1 kub. met.	9
Les, mehki, meter dolgi	1 kub. met.	7
Lesni ogelj trdi	hekto-liter	2
„ „ mehki	„	1
Premog (Steinkohle)	100 kil (od do)	3 3
Mrva	50 k (od do)	3 3
Slama (Lager)	50 kil	3 4
Slama (stelja)	50 kil	2 8
Zelje	1 glava	—

Mestni urad ptujski, dne 23. oktobra 1911.

Veliko presenečenje! Nikdar v življenju ta priložnost! 600 kom. le 3 K 80

1 krasna pozl. prec. anker-ura z verižico, natančna, 3 letna garancija; 1 moderna židana kravata za gospode; 3 ff. žepni ročni krasni prstan za gospode z imit. biserom; 1 krasna eleg. damsko ženska kinča, ki obsega 1 krasni koljč iz orient. biserov, nam damski kinč s patent-zaklepom, 2 eleg. damsta braceleta, 1 pa ubesnikov s patent-kaveljem; 1 krasno žepno toaletno zrcalo; usnjata denarnica; 1 p. gumb za manšete, 3 gradno duble-za patent-zaklepom; 1 veleeleg. album za razglednice, najlepši na gledi sveta; 3 zabavni predmeti, velika veselost za mlado in staro; 1 zelo pripravljen seznamek ljub. pismen za gospode in dame; 1 koresp. predmetov in še 500 rabnih predmetov, v hči mogoče hodno potrebni. Vse skupaj z uro, ki je sama ta denar vredna, košta le K 3-80. Pošlje po povzetju dunajske centralne razpisnice.

Ch. Jungwirth, Krakova št. 8/115.

NB. Pri naročbi dveh paketov se priloži 1 prima angleška knj. Za kar ne dopade, denar nazaj.